

KKTC

MİLLÎ EĞİTİM ve KÜLTÜR BAKANLIĞI
EĞİTİM ORTAK HİZMETLER DAİRESİ
PSİKOLOJİK DANIŞMA, REHBERLİK ve
ARAŞTIRMA ŞUBESİ

1.

ÜSTÜN ZEKALİ
YETENEKLİ
ÇOCUKLARIN EĞİTİM
ÇALIŞTAYI

RAPOR

**HAZİRAN
2021**

ÇALIŞTAY BİLİM KURULU BAŞKANI

Prof. Dr. Ayşegül ATAMAN

ÇALIŞTAY BİLİM KURULU ÜYELERİ

Doç. Dr. Mukaddes Sakallı DEMİROK

Ydr. Doç. Dr. Cahit NURİ

Dr. Ayşe ZEKİ

ÇALIŞTAY STRATEJİK ÇALIŞMA EKİBİ

Cengiz Topel UZUN

Süreyya Geylan GÜRDAL

Çisem Koze UÇANER

Gül Nihal SARI

Erdem ŞENOL

Erol ÇINAR

Türkan Yılmaz YILDIZ

Firuzan İTİMAT

Cemaliye PİRGOT

ÇALIŞTAY RAPORU HAZIRLAMA GRUBU

Süreyya Geylan Gürdal

Uzman Klinik Psikolog

Çisem Koze Uçaner

Uzman Psikolog

Gül Nihal Sarı

Özel Eğitim Uzmanı

Önsöz

<i>Olgun AMCAOĞLU - KKTC Milli Eğitim Ve Kültür Bakanı</i>	4
<i>Cengiz Topel UZUN - Eğitim Ortak Hizmetler Daire Müdürü</i>	5
<i>Prof. Dr. Ayşegül ATAMAN - Bilim Kurulu Başkanı</i>	6
<i>I. Çalıştay Özeti</i>	8 - 9
<i>II. Çalıştayın Amacı</i>	10
<i>III. Çalıştayın Önemi</i>	11
<i>IV. Çalıştay Yöntemi</i>	12
<i>V. Sonuç Ve Öneriler</i>	13
<i>VI. Çalıştay Kararları</i>	14 - 20
<i>VII. Çalıştay Katılımcı Listesi</i>	21
<i>VIII. Çalıştay Fotoğrafları</i>	24

Kapak Tasarımı: Deniz Orhunöz
Sayfa Tasarımı: Nurperi Özgener
Baskı: Devlet Basım Evi

Temmuz 2021

Olgun Amcaoglu **Milli Eğitim ve Kültür Bakanı**

Toplumları ileriye götürecek en önemli konu eğitimidir. Bakanlığımız çocukların en iyi şekilde yetiştirilmesi konusunda özveri ile çalışmaktadır. Üstün zekâlı ve üstün yetenekli çocukların eğitim ihtiyaçları, eğitimin önemli bir parçasıdır. Bu bağlamda yapılan çalıştay, alanda ülkemizde bir ilk olma niteliği taşımaktadır. Amacımız bu çocukların eğitimiyle ilgili farkındalık yaratmak, sürece ilişkin yol haritası çizmenin ilk adımlarını atmaktır.

Üstün zekâlı - üstün yetenekli öğrencilerin potansiyelleri doğrultusunda mutlu ve üretken bir

hayat sürmeleri ancak öğrenme ve yaratıcılıklarını destekleyici eğitim ortamlarının sağlanması ile mümkündür.

Ülkemiz için çok önemli bir konu olan. Üstün zekâlı-üstün yetenekli çocukların eğitimi konusunda konuşmak üzere bu çalışmayı düzenleyen ve katkı koyan herkese teşekkür ederim. Atılacak her adımda sizin gösterdiğiniz doğrultuda yürüyeceğimizden şüpheleniz olmasın.

Cengiz Topel Uzun
Eğitim Ortak Hizmetler Dairesi
Müdürü

Üstün zekâlı ve üstün yetenekli çocuklar, toplumların en önemli zenginlikleridir ve toplumlar, bu zenginliklere verdiği öneme göre değerlendirilmelidir. Var olan üstün zekâlı ve üstün yetenekli çocuklar potansiyeline en yüksek değeri veren toplumlar, en ileri toplumlardır ya da olmaya adaydırlar. Üstün Zekâlı - Üstün Yetenekli olarak dünyaya gelmiş, iyi yetişmiş, kabiliyetli insan gücü milletimizin en önemli potansiyelidir ve bu güce ancak öğrencileri erken yaşta keşfederek; zekâ ve yetenekleri doğrultusunda uygun bir şekilde eğiterek, geliştirerek ulaşabiliriz.

Yaptığımız çalıştay sonrasında ülkemiz için önerilen yaklaşım; erken çocukluktan itibaren keşfedilen esnek, farklılıkları gözetilen mevcut imkânların ürün ve yaratıcılıklarını ortaya çıkaracak biçimde; çocuklarımızı akranlarından ayırıştırmadan, doğalarına uygun bir eğitim yöntemi belirlemek amaçlanmıştır.

Prof. Dr. Ayşegül ATAMAN
Lefke Avrupa Üniversitesi
Özel Eğitim Öğretmenliği Bölüm
Başkanı

15-16 Haziran 2021 tarihlerinde KKTC Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı'na bağlı Eğitim Ortak Hizmetler Dairesi Psikolojik Danışma Rehberlik ve Araştırma Şubesi tarafından KKTC'de ilk kez düzenlenen "1. Üstün Zekâlı ve Üstün Yetenekli Çocukların Eğitimi Çalıştayı"nda, Üstün zekâlı ve üstün yetenekli çocukların eğitim paydaşlarının tümünün katılımı sağlandı. İki gün süren çalıştay da dört komitede üstün zekâlılarla ilgili olarak, genel tanımlamalar, nasıl tanılanmaları gerektiği, KKTC'de mevcut eğitim sistemi içine nasıl entegre edilmesi gerektiği ayrıntılı biçimde ülke gerçekleri de dikkate alınarak tartışıldı. Son gün komite başkanları ile yapılan ortak toplantıda;

a. Yasal düzenlemelerin ivedilikle yapılması gerektiği,

b. Öğretmenlerin tümünün konuyla ilgili bilgilendirilmesi ve farkındalıkların artırılması için hizmet içi eğitimlerin 2021-2022 eğitim öğretim yılında başlanması gerektiği,

c. İvedilikle üstün zekâlı ve üstün yetenekli öğrencilerin tespitini sağlayacak ve okullarda yetenek havuzlarını oluşturarak ölçümlerin nasıl yapılacağı,

d. Potansiyellerin 4 yaştan itibaren belirlenmesi gerektiği,

e. Yetenek havuzuna alınan öğrencilerin okula erken başlatma- sınıf atlama ve yoğunlaştırılmış sınıf uygulamaları ile erken mezuniyetlerinin sağlanması gerektiği,

f. Öğretim kademeleri arasında geçiş ve sınıf geçme not sisteminin bu bağlama uygun olarak yeniden yapılandırılmasının gerekliliği benimsenmiştir.

g. Son olarak düzenlemelerin alt yapılarını oluşturacak, tüzük vb yasal hazırlıkların behemehal hayata geçirilmesi gerektiği vurgulanmıştır.

Çalıştayda alınan kararların hayata geçirilmesi siyasal iradenin kararlılığına dayanmaktadır.

Bu konuda gerek Cumhurbaşkanı, gerek Başbakan ve gerekse Milli Eğitim ve Kültür Bakanı gerekli destekleri vereceklerini açıklış konuşmalarında vurgulamışlardır.

KKTC Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı, Eğitim Ortak Hizmetler Dairesine bağlı Psikolojik Danışma Rehberlik Araştırma Şubesi'nin düzenlediği "1. Üstün Zekâlı ve Üstün Yetenekli Çocuklar Eğitim Çalıştayı" 15-16 Haziran 2021 tarihlerinde düzenlenmiştir. Çalıştaya dört farklı komitede toplam 60 alan uzmanı ve eğitimci katılmıştır.

Fenomenolojik yönteminin uygulandığı ve iki gün süren 1. Üstün Zekâlı ve Üstün Yetenekli Çocuklar Eğitim Çalıştayı'nda katılımcılar, söz konusu 4 ana başlık ve alt konulara ulaşabilmek için öngördükleri 22 eylemi belirlemişlerdir. Bir sonraki aşamada; grupların yapmış olduğu çalışmalar komite başkanları tarafından gözden geçirilmiş, benzer fikirler ve öneriler birleştirilerek, son hâline dönüştürülmüştür. Dört komitede yer alan 7 maddelik ortak konuların yanında, komitelerde özel konular ve alt başlıklar

görülmüştür. Görüşülen konuların önerileri ayrıntılı olarak raporun ilerleyen sayfalarında yer almaktadır.

"Üstün Zekâlı -Üstün Yeteneklilerin Eğitimi", "Üstün Zekâlı-Üstün Yeteneklilerin Fark Edilmesi", "Üstün Zekâlı -Üstün Yeteneklilerin Eğitim Stratejisi", "Yöntem ve Teknikler", "Üstün Zekâlı -Üstün Yeteneklilerin Eğitiminde İşbirliği ve Yasal Düzenlemeler" ana başlıkları altında sürdürülen çalıştayda üretilen ve raporun "Sonuç ve Değerlendirme" bölümünde sıralanan eylem önerilerini şu şekilde özetlemek mümkündür:

a. Yasal düzenlemelerin ivedilikle yapılması gerektiği,

b. Öğretmenlerin tümünün konuyla ilgili bilgilendirilmesi ve farkındalıkların arttırılması

için hizmet içi eğitimlerin 2021-2022 eğitim öğretim yılında başlanması gerektiği,

c. İvedilikle üstün zekalı ve üstün yetenekli öğrencilerin tespitini sağlayacak ve okullarda yetenek havuzlarını oluşturarak ölçümlerin nasıl yapılacağı,

d. Potansiyellerin 4 yaştan itibaren belirlenmesi gerektiği,

e. Yetenek havuzuna alınan öğrencilerin okula erken başlatma, sınıf atlatma ve yoğunlaştırılmış sınıf uygulamaları ile erken mezuniyetlerinin sağlanması gerektiği,

f. Öğretim kademeleri arasında geçiş ve sınıf geçme not sisteminin bu bağlama uygun olarak yeniden yapılandırılmasının gerekliliği benimsenmiştir.

g. Son olarak düzenlemelerin alt yapılarını oluşturacak, tüzük vb yasal hazırlıkların behemehal hayata geçirilmesi gerektiği vurgulanmıştır.

II. Çalıştayın Amacı

Ülkemizde üstün zekâlı ve üstün yetenekli bireylerin eğitimlerinin sürdürülebilir bir şekilde başlamasının sağlanması amacıyla tüm paydaşların katkılarıyla bu çalıştay gerçekleştirilmiştir.

Üstün zekâlı-üstün yetenekli bireylerin eğitimlerinde ayırıştırma değil uygun içeriklerle

zenginleştirilmiş ve bütünleştirilmiş programlar geliştirilmesinin sağlanmasının yanı sıra bireylerin ihtiyaçlarına göre hazırlanmış programlarla; yeteneklerinin farkında olmalarını ve kapasitelerini geliştirerek en üst düzeyde kullanmalarını sağlamak amacıyla çalışmalar yapılması amaçlanmıştır.

Son yıllarda ülkeler üstünlüklerini kanıtlamanın bir yolu olarak spor, sanat ile fen, matematik ve birçok alanda üstün yetenekli bireylerin eğitimine hız vermeye başlamış ve bu bireylerin yeteneklerini sergilemelerini sağlamışlardır. Üstün yetenekli bireylerin kendi ilgi alanlarını, yeteneklerini, yaratıcılıklarını geliştirmelerine yönelik fırsatları artırmak, ülkelere ve dünyaya yararlı birer vatandaş olmalarını sağlamak hedeflenmektedir. Bu amaçla, üstün yetenekli bireylerin eğitiminin ülkemizde de başlaması oldukça önemlidir.

Üstün zekâlı ve yetenekli bireylerin geleceğin şekillenmesinde önemli rol üstlenmesi, bu bireylerin eğitimini önemli bir konu haline getirmektedir. Çalışmaların aynı zamanda ülkelerin politik stratejilerine de girmesi elzemdir.

İnsan kaynağının eğitilmiş ve nitelikli olması ülkenin sahip olduğu diğer kaynakların da daha verimli kullanılmasına ve ülkenin teknolojik, ekonomik, siyasi ve askeri anlamda güçlü olmasına katkı koyar.

Ülkelerin gelişebilmeleri için kendi üniversitelerinde, fabrikalarında, laboratuvarlarında, araştırma

ve geliştirme birimlerinde çalışacak, bilim ve teknoloji üretilip geliştirebilecek yaratıcı bireylerin eğitiminin desteklenmesi şarttır.

Toplumların yaklaşık % 2'sini oluşturan üstün yetenekli bireylerin eğitilmesi, üretken hale getirilmesi ve potansiyellerini toplumsal gelişim için kullanmaları, toplum refahı, geleceği ve dünya ülkeleri içindeki yerlerini belirleme açısından önemlidir. Üstün yetenekli bireyler liderlik özellikleri, motivasyonları, kararlılıkları, hızlı düşünme ve yaratıcı problem çözme yetenekleri ile toplumlara yön veren, gelişim ve değişimi hızlandıran bireylerdir.

Üstün zekâlı ve yetenekli bireyler keşfetmeye, üretmeye ve duyularını kullanmaya akranlarına göre daha erken yaşlarda başladıkları için daha çok psikolojik desteğe ihtiyaç duyarlar. Bu nedenle, üstün yetenekli bireylerin yetenek ve özelliklerine uygun eğitimi almaları, yetenek, yaratıcılık, liderlik gibi özelliklerini ortaya koyabilmeleri, kendileri ile barışık ve çevreleri ile uyumlu bireyler olabilmeleri açısından önemlidir.

Çalıştay 15-16 Haziran 2021 tarihlerinde 60 alan uzmanı, eğitimci, sivil toplum örgütü ve üniversitelerden katılımcıların katkılarıyla gerçekleşmiştir. 4 farklı komitede; 7 ortak ve 15 farklı konu tartışılmıştır. Nitel bir yöntem olan fenemolojik yöntem kullanılmıştır. Durum tespiti ve eylem önerileri detayları oluşturulmuştur.

Düzenlenen çalıştayda her bir grup kendi içinde bir komite başkanı, yapılan önerilerin kayda alacak PDRAŞ'tan görevli iki yardımcı belirlenmiştir. Çalıştay konuları katılımcılara yönlendirildikten sonra her komite üyesi görüş ve önerileri sunmuş, her grup üyesinin görüşü alınarak tartışılmıştır.

Tüm öğrencilere eğitimde fırsat eşitliği sağlanması, sunulacak eğitimlerle merak, yaratıcılık ve araştırma gibi farklı düşünme becerilerini geliştirmeye ileri düzeyde ortam sunan bütün yeteneklerin değerlendirildiği bir KKTC düşünülmektedir.

KKTC'nin zekâ ve yetenek eğitiminde yeni ve sürdürülebilir atılımlara yönelmeye karar vermiş olması eğitimde fırsat eşitliği açısından önemli bir başlangıç kabul edilmelidir. Bu atılımlar ancak zekâ-yeteneklerin erken fark edilmesi ve en üst düzeyde geliştirilmesi konusunda uygun eğitim ortamlarının hazırlanması ile gerçekleşebilir.

Yukarıda belirlenen çalıştay çıktıları, bir sonraki aşamada katılımcıların vermiş olduğu

çalıştay önerileri de dikkate alınarak Millî Eğitim ve Kültür Bakanlığı'nca uygulanabilir ve sürdürülebilir bir eğitim politikası haline getirilmelidir. Sonrasında ele alınacak eylemlerin her biri için proje planı ve ekipleri oluşturularak, hayata geçirilmelidir. Ele alınacak çalışmaların proje temelli olması ve izleme sistematığının de kurulması hem yapılacak olan çalışmaların verimliliği, hem de etkinliği ve zaman yönetimi açısından önemlidir.

Üstün Zekâlı ve Üstün Yetenekli Çocukların Eğitimi Çalıştayında dört ana başlıkta olmak üzere eylemler önerilmiştir. Bu eylemler şunlardır:

15-16 Haziran 2021 Tarihlerinde Toplanan 1. Üstün Zekâlı ve Üstün Yetenekli Çocukların Eğitimi Çalıştayı'nda Alınan Kararlar

ORTAK KONULAR

1. Üstün zekâlı ve üstün yetenekli birey kimdir?

Milli Eğitim Bakanlığı 2016 yılında güncellediği "Bilim ve Sanat Merkezi Yönergesi özel yetenekli çocuğu; akranlarına göre çabuk kavrayan, liderlik özelliklerine sahip, yaratıcılık ve sanat alanlarında öncülük eden, özel akademik beceriye sahip, soyut düşünceleri yaşitlarına göre daha iyi anlayabilen, ilgi alanları doğrultusunda bağımsız hareket etmeyi seven ve yüksek düzeyde performans gösteren birey olarak tanımlamıştır (Bilsem Yönergesi, 2016).

2. Üstün zekâlı ve üstün yetenekli birey öğretmen gözüyle nasıl fark edilir?

- * Kontrol listeleri
- * Bilişsel özellikler
- * 5N1K sorularını soruş şekli
- * Arkadaşları ile uyum düzeyi
- * Sosyal sorumluluk için neler yaptığına bakılabilir.
- * Öğretmenin ders dışı konularda sıkıştırılması
- * Olağandışı ve müfredat dışı sorular öğretmenin fark etmesine yardımcı olur.
- * Öğretmenlerin çocukları fark etme oranı %60'tır.

3. Üstün zekâlı ve üstün yetenekli birey veli gözüyle nasıl fark edilir?

Veliler çocukları fark etme oranı %40'tır. Belirgin bazı özellikleri ; dikkat süreleri uzun olması, 3 aydan sonra anne babayı tanıma, okumaya ilgilerinin çok fazla olması, erken konuşmaları, erken yürümeleleri, seslere kokulara duyarlı olmaları, uykuda geçen zamanı kayıp olarak değerlendirmeleri, hayali arkadaşlarının olması, üst düzey sözcük dağarcığının sahip olmaları, 5n1k'yı evde de aileyle iyi uygulamaları ve yeme probleminin çok görülmesi olarak sıralanabilir.

4. Üstün zekâlı ve üstün yetenekli olmak fırsat mıdır/ güçlük müdür?

Her ikisi de söz konusudur.

Fırsatlar	Güçlükler
Çevrede uygun koşullar ve girdiler sağlanırsa fırsat Toplum için fırsat Nüfusun az olması fırsat	Çevreler koşullar ve girdiler sağlanmazsa güçlük Farklı olduğu için güçlük Sanata değer verilmesi güçlük

Güçlükleri fırsata çevirmek için doğum öncesinden başlayarak tüm gelişimin kayıt altına alınması ve bunun eğitime aktarılarak tüm eğitim kademelerinde devam ettirilmesi.

Çocuğun korunması bağlamında tüm evli çiftlerin ana-babalık eğitimi alması.

5. Üstün zekâlı ve üstün yetenekli öğrencilerin eğitimi konusunda ülkenin eğitim politikaları ve stratejileri neler olmalıdır?

Eğitim Politikaları

Üstün zekâlı çocukların erken tanınması ve gerekli düzenlemelerin yapılması.

Her çocuğun potansiyeli ve yetenekleri doğrultusunda eğitim alacağı politikaları düzenleyeceği bir üst kurulun oluşturulması
Oluşturulacak olan üst kurulun politikaların sürdürülebilirliği sağlaması.

Stratejileri

Programların zenginleştirilmesi, eğitim ortamlarında düzenlemelerin yapılması (sınıf atlatma, erken başlatma, sıkıştırılmış programların oluşturulması) ve tüm eğitim kademelerindeki öğrencilere yönelik zenginleştirme, farklılaştırma ve hızlandırma programlarının uygulanması.

6. Üstün zekâlı ve üstün yetenekli öğrenciler için zenginleştirme yaklaşımları neler olmalıdır?

- **Bağımsız çalışma ve araştırma/sanat projeleri:** Üstün yetenekli öğrencilerin ilgilendikleri alanlarda bilimsel araştırma ya da sanat, drama, yaratıcı yazın gibi alanlarda yapılan proje çalışmalarıdır.
- **Öğrenme merkezleri:** Sınıf içinde ya da okulun kaynak odasında oluşturulan öğrenme merkezlerinde müfredatta bulunan konular, kavramlar ve becerilerin derinleştirilerek ya da genişletilerek çalışılmasıdır. Yetenek alanlarına göre kulüplerin oluşturulması.
- **Alan gezileri:** Müzeler, sanat galerileri, gazete matbaası, araştırma laboratuvarı gibi kültürel ve bilimsel alanlara ya da mesleki kuruluşlara gezilerin düzenlenmesidir.
- **Destekleyici uygulamalar:** Hafta sonları ya da yaz tatillerinde, görsel sanatlar, iletişim, fen-matematik, yabancı dil, bilgisayar gibi geniş

çeşitlilikte ve daha çok müfredatta yer almayan konuların işlendiği uygulamalardır.

- **Yaratıcı sorun çözme programları:** Gelecekle daha etkin baş edebilmek, yaratıcılığı geliştirmek, problem çözme modellerini öğrenip günlük yaşantıyla bütünleştirmek, nasıl bilgi toplanır, nereye ve kimlere başvurulur vb. konular üzerinde çalışılan programlardır.
- **Teknolojinin kullanımı:** Bilgisayar ve internet teknolojisi üstün yetenekli çocuklar için sonsuz zenginleştirme fırsatları olarak sunulmaktadır.
- **Mentörlük:** Üstün yetenekli çocuğun ilgi duyduğu alanda kendisine rehberlik yapabilecek bir öğretmen, veli, alan uzmanı yada kendinden yaşça büyük olan bir öğrenci ile çalışmasıdır.

7. Üstün zekâlı ve üstün yetenekli öğrencilere nasıl imkânlar sunulmalıdır?

- 2021-2022 eğitim- öğretim yılından itibaren 4 yaştan itibaren potansiyel üstün yetenekli çocukların belirlenmesi için öğretmen eğitimlerinin verilmesi, kontrol listelerinin oluşturulması, değerlendirmelerin yapılarak üstün yetenekliler havuzunun oluşturulması ve zenginleştirme programlarının geliştirilmesi,
- 5 yaşta erken okuma yazma öğrenen çocukların okula erken başlaması,
- Birinci sınıfta erken tanılama yapılarak üstün olanların 2. sınıfa alınması,
- 2.sınıfta tanılama yapılan bireylerin sıkıştırılmış programlarla hızlandırılması,
- Ortaokul ve lise düzeyinde müzik, resim, plastik sanatlar ve spor alanlarında beceri atölyeleri yanı sıra yarışmalar düzenlenmesi, uluslararası yarışmalara öğrencilerin yönlendirilmesi, derece alan öğrencilere burs, teşvik ve üst öğrenime geçişte kolaylık sağlanması,
- Eğitsel kol faaliyetlerin arttırılması,
- Yapay zekâ kullanılacak atölyelerin oluşturulması.

ÖZEL KONULAR**1. Temel öğretmen nitelikleri ve becerileri için nasıl bir hizmet içi eğitim düzenlenmelidir?**

- Okul yönetici eğitimi
- Okul öncesinden başlayarak öğretmenlerin hizmet içi eğitimden geçirilmesi
- Bu konuda farkındalıkları artırıcı farkındalık çalışmalarının yapılması (TV programları, konferanslar, kamu spotları vb.)

2. Üstün zekâlı ve üstün yeteneklilerin eğitimi için sınıf yönetimi ve ortam düzenleme nasıl olmalıdır?

- Çocuk merkezli sınıfların oluşturulması
- Çocukların gereksinimlerine göre ortamların düzenlenmesi
- Olumlu davranış artırıcı sınıf yönetiminin olması
- Akran öğrenimlerinin kullanıldığı sınıf yönetimi
- Ortam düzenlemesi çağın koşullarına uygun teknoloji ile donatılması ve uyarıcıların artırılması

3. Atölye çalışmaları ve ders dışı etkinlik/ kursların düzenlenmesi nasıl olmalıdır?

- Tüm öğrencileri kapsayan,
- Okullarda öğrencilerin kendi potansiyellerini en üst düzeyde kullanmalarını sağlayacak şekilde etkinlikler artırılması,

ÖZEL KONULAR**1. Üstün zekâlı ve üstün yetenekli öğrencileri fark edebilmek için nasıl bir hizmet içi eğitim düzenlenmelidir?**

- Öğretmen eğitimi için ihtiyaç analizi yapılması,
- Hizmet içi eğitimlerde uygulama örneklerinin gösterilmesi,
- Öğretmenler için yol haritalarının belirlenmesi,
- Yasal süreçler hakkında öğretmen ve velilerin eğitilmesi,
- Çocuk hakları ve uygulamalar konusunda öğretmenlerin eğitilmesi.

2. Üstün zekâlı ve üstün yetenekli öğrencileri fark etme ve sonrasında yapılması gerekenler nelerdir?

- Üstün zekâlı ve yetenekli öğrencilerin belirlenmesi için kontrol listelerinin hazırlanması,
- PDRAŞ tarafından değerlendirilmesi,
- Yetenek havuzlarının oluşturulması,
- Öğrencilerin potansiyellerine göre zenginleştirilmiş, farklılaştırılmış ve hızlandırılmış eğitimlerin planlanması.

3. Üstün zekâlı ve üstün yeteneklilere ilişkin kültürü ve toplumsal farkındalığı yaygınlaştırma çalışmaları neler olmalıdır?

- Anne-babalık eğitimlerin doğumdan önce verilmesi,
- 0-3 yaşta itibaren eğitim ve bakım veren kurum öğretmenlerinin de çocuk gelişimi konusunda eğitimler verilmesi,
- Öğretmen yetiştiren kurumların bu alanlarda eğitim vermesi sağlanmalı,
- Aile katılımlı etkinlikler düzenlenmesi sağlanmalı (okullar, belediye, sivil toplum örgütleri vb. tarafından).

ÖZEL KONULAR

1. Üstün zekâlı ve üstün yeteneklilerin eğitiminde kullanılması gereken modeller ve yaklaşımlar neler olmalıdır?

- Eğitimde kullanılacak model ve yaklaşımların çok boyutlu hazırlanıp davranışı, beceriyi ve yeteneği kapsamalı,
- Çeşitliliğe hitap edecek şekilde düzenlemeler yapılmalı,
- Karma gruplarla eğitimin devam etmesi, ayrıştırma yoluyla değil bütünleştirme yoluyla eğitimlerin sağlanması,

2.Üstün zekâlı ve üstün yetenekli öğrencilerin eğitim stratejisi, yöntem ve teknikler neler olmalıdır?

- Öğretim süreçleri interaktif hale getirilmeli,
- Farklı disiplinler bir arada kullanılmalı,
- Öğrencilere kendini geliştirmeleri için projeler verilmeli ve yarışmalar düzenlenmeli,

3.Üstün zekâlı ve üstün yetenekli öğrencilerin eğitim stratejisi, yöntem ve teknikler ile ilgili nasıl bir hizmet içi eğitim verilmelidir?

- Hizmet içi eğitim ile öğretmenlere sürekli ve güncel eğitim verilmesi,
- Öğretmenlerin kendini geliştirmeye yönelik motivasyonlarının artırılması,
- Bireysel farklılıkları ve öğretimi bireysel farklılıklara göre planlaması,
- Farklı öğrenme ve öğretme stratejileri, yöntem ve tekniklerin konusunda bilgi sahibi olması ve bu bilgileri kullanabilmesi,

4.Üstün zekâlı ve üstün yeteneklilerin temel eğitimleri ve sonraki eğitimleriyle ilgili yapılacak düzenlemeler neler olmalıdır?

- Üstün zekâlı ve üstün yetenekli bireylerin fark edilmesi,
- Öğretim programlarının bireyin ilgi ve yeteneklerine göre planlanması.

ÖZEL KONULAR

1. Üstün zekâlı ve üstün yetenekli öğrencilerin eğitimi konusunda yasal düzenlemeler.

- Üstün yetenekli öğrencilerin, olağanüstü yeteneklerinin geliştirilmesi için zenginleştirilmiş ve farklılaştırılmış daha esnek bir müfredat programının okullarda uygulanması için yasal altyapı oluşturulabilir.
- Okullarda bulunan her bir üstün yetenekli öğrenci için ZEP (Zenginleştirilmiş Eğitim Programı) hazırlanması ve uygulanmasına yönelik yasal zorunluluk getirilebilir.
- Üstün yetenekli çocuklar için ilköğretimde önerilen bireyselleştirilmiş eğitim programlarının, ortaöğretimde de devam ettirilebilecek nitelikte olması sağlanabilir.
- Özel eğitim kapsamında yer alan engelli öğrencilere ve ailelerine eğitimler için devlet tarafından yapılan maddi yardımın, üstün yetenekli çocukların ailelerine de sağlanması için yasal düzenlemeler oluşturulabilir.
- Üstün yetenekli öğrencilere yönelik erken kayıt, sınıf atlama ve bazı derslerden muaf olma gibi uygulamalara olanak sağlamak için gerekli yasal düzenlemeler yapılabilir.
- Üstün yetenekli öğrencilerin, üst sınıftan ders alma ve orta öğretimde öğrenim görürken üst programlardan, farklı kurum ve kuruluşlardan (Üniversiteler vb.) ders almasına imkân verecek esnek koşullar sunulabilir. Çocuğun ve öğretmenin ilgi ve yeteneklerine göre hazırlanması, stajlara öğrenciler yerleştirilmesi).
- Doğumdan, yükseköğretimin sonuna kadar olan süreçte, üstün yetenekli bireylerin takibinin yapılması için bir komisyon (üst kurul) oluşturulabilir. Bu merkez, üstün yeteneklilere yönelik ülkenin stratejik durumu ile ilgili bilgi üretmek, bilimsel araştırmaları desteklemek ve değerlendirmek gibi görevlerini de yerine getirebilir.
- Üstün yetenekli olarak tanılanan öğrenciler için tüm imkânların sağlanması, öğrenim

görmesi ve bu öğrencilerin eğitim masraflarının devlet tarafından karşılanması sağlanabilir.

- Üstün yetenekli öğrencilerin istihdamına yönelik düzenlemelerin yapılması.

2. Üstün zekâlı ve üstün yeteneklilerin temel eğitimleri ve sonraki eğitimleriyle ilgili yapılacak düzenlemeler.

- Okul öncesi ve sınıf öğretmenlerinin, üstün yeteneklilik ve üstün yeteneklilerin eğitimiyle ilgili hizmet içi eğitim yoluyla bilgi ve duyarlılıkları artırılabilir. Böylece üstün yetenekli çocukların, öğretmenler tarafından fark edilmeleri ve doğru yönlendirilmeleri mümkün olabilir.
- Her okulda, üstün yetenekli öğrencilerin tanınması ve bu öğrencilere yönelik müfredatı zenginleştirme etkinliklerini içeren farklı öğretim programlarının geliştirilmesi ve uygulanması işinden sorumlu bir "Üst Komitenin" oluşturulabilir.
- Bölgesel ve ulusal seviyede, öğretmenlerin hem okul içi hem de okullar arası deneyimlerini paylaşabileceği web tabanlı bir platform veya network ağı kurulabilir.
- Okullarda rehberlik, üstün yetenekli öğrenciler ve aileleri için yeterli desteğin sağlanması açısından gereklidir. Bu amaçla, üstün yetenekli öğrencilerin özellikleri, ihtiyaçları ve eğitimi konusunda rehber öğretmenlerin duyarlılıklarını artıracak hizmet içi eğitim çalışmaları planlanabilir.
- Özel yetenekli öğrencilerin örgün eğitimi erken tanınmalarına yönelik yasal düzenlemeler yapılabilir (4 yaş),
- Özel yetenekli öğrencilere yönelik yürütülen destek eğitim hizmetlerinin normal sınıftaki eğitimleri ile koordinasyonu güçlendirilebilir,
- Özel yetenekli öğrencilerin ihtiyaçlarına uygun, farklılaştırılmış, yetenek odaklı programlar uygulayan özel eğitim (özel yetenek) sınıflarının oluşturulabilir

- Ana sınıfından lise kademesine kadar her sınıf ve ders bazında özel yetenekli öğrencilerin zihinsel, akademik, sosyal, duygusal ve özel yetenek gelişim ihtiyaçlarını karşılayan farklılaştırılmış öğretim (ders) programları geliştirilebilir,
- Üstün zekâlı ve yeteneklilerin eğitiminde farklılaştırma; zenginleştirme ve hızlandırma stratejileri kullanılarak yapılmalıdır. Hızlandırma (Acceleration): Müfredatı hızlandırma; üstün yetenekli bireylerin eğitim programında normalden daha hızlı ilerlemesi ya da olması gerekenden daha küçük yaşta, bir eğitim programına katılması olarak tanımlanmaktadır.

3. Üstün zekâlı ve üstün yeteneklilerin eğitimlerinin sürdürülebilirliğinde üniversitelerin rolü.

- Üstün yetenekli çocukların özellikleri ve eğitimiyle ilgili bilgilerin öğretmen yetiştirme programları içinde seçmeli bir ders veya zorunlu bir ünite olarak yer alması sağlanması,
- Yetenek alanlarının erken tanınması için üniversite ve uzmanlarla işbirliği yapılarak okul öncesi dönemde ve gelişim dönemlerini göz önüne alarak çeşitli yaş ve gelişim dönemlerinde tanılama yapılabilmesi için gerekli çalışmaların yapılması,

4. Üstün zekâlı ve üstün yeteneklilerin eğitimlerinin sürdürülebilirliğinde aile ve sivil toplum kuruluşlarının rolü.

- Yerel yönetimler, gönüllü kuruluşlar, sivil toplum örgütleri, vakıflar dernekler, ticaret ve meslek odalarının, üstün yeteneklilerin eğitimine maddi ve sosyal destek vermelerini sağlamak için yurt içinde bir kampanya başlatılması.

- Üstün yetenekli çocukların ailelerine yönelik destekleyici, güvenlerini artırıcı psikolojik ve sosyolojik bakımdan destek olacak aile destek eğitim programları düzenlenmesi.
- Üstün yetenekli olduğu düşünülen çocukların yönlendirilebileceği kurumlar hakkında bilgilendirme yapılabilir,
- Üstün zekâlı ve yeteneklilerle ilgili dünya düzeyinde uyum sağlamak amacıyla çeşitli kongre ve eğitim gezileri düzenlenerek uygulamaların tespit edilerek ülkemize uygun olanlar üniversite ve sivil toplum kuruluşlarıyla beraber gerekli çalışmalar yapılabilir,
- Üstün yetenekli öğrencilerin ülkeye katacağı değerler konusunda kamuoyu oluşturma çalışmaları yaygınlaştırılabilir.

5. Üstün zekâlı ve üstün yetenekli öğrenciler akredite edilmiş programlardan nasıl faydalanmalı?

- Üstün yetenekli bireylerin yetenek alanlarının geliştirilmesinin yanında, sosyal ve duygusal gelişimlerini bir bütünlük içerisinde ele alacak eğitim programları hazırlanması,
- Özel yetenekli öğrencilerin akredite edilmiş programlardan (TÜBİTAK yarışmaları, patentler, ulusal veya uluslararası sergi/gösteri gibi) aldıkları ders ve ödüllerin genel eğitim sistemi içinde değerlendirilmesi veya kredilendirilmesi,

STRATEJİK EYLEM PLANI

Üstün zekâlı ve Üstün Yetenekli Çocukların Eğitimi Çalıştay'ının iki günlük süreci ve bütün çıktılarından şu sonuçlara ulaşılmıştır:

1. Üstün zekâlı ve üstün yetenekli çocukların eğitimi için köklü bir atılım yapılması gerekmektedir.
2. Yasal düzenlemelerin ivedilikle yapılması gerekmektedir.
3. 2021-2022 eğitim-öğretim yılından 4 yaştan itibaren potansiyel üstün zekâlı ve üstün yetenekli çocukların zekâ ve yeteneğin taranması ve değerlendirilmesi sağlanarak üstün yetenekliler havuzu oluşturulmalı ve zenginleştirme programları oluşturulmalıdır,
4. 2021-2022 eğitim-öğretim yılı itibarı ile üstün zekâlı ve üstün yetenekli çocukların

eğitimi konusunda okul öncesinden başlayarak öğretmenlerin hizmet içi eğitimlerinin başlaması ve her eğitim öğretim yılında tekrarlanması gerekmektedir.

5. 5 yaşta erken okuma yazma öğrenen çocukların okula erken başlaması, birinci sınıfta erken tanılamaya yapılarak üstün olanların 2. Sınıfa alınması, 2 sınıfta tanılamaya yapılan bireylerin sıkıştırılmış programlarla hızlandırılması sağlanmalıdır.

6. Ortaokul ve lise düzeyinde müzik, resim, plastik sanatlar ve spor alanlarında beceri atölyeleri yanı sıra yarışmalar düzenlenmesi, uluslararası yarışmalara öğrencilerin yönlendirilmesi, derece alan öğrencilere burs teşvik ve üst öğrenime geçişte kolaylık sağlanmalıdır.

1. ÜSTÜN ZEKALI YETENEKLİ ÇOCUKLARIN EĞİTİMİ ÇALIŞTAYI RAPOR

KATILIMCI LİSTESİ
— — — — — →

ÜSTÜN ZEKÂLI VE ÜSTÜN YETENEKLİ ÖĞRENCİLERİN EĞİTİMİ ÇALIŞTAYI KATILIMCI LİSTESİ

KURUM ADI	KATILIMCI ADI
Eğitim Ortak Hizmetler Dairesi Temsilcisi	SÜREYYA GEYLAN GÜRDAL
Eğitim Ortak Hizmetler Dairesi Temsilcisi	ÇİSEM KOZE UÇANER
Eğitim Ortak Hizmetler Dairesi Temsilcisi	CEMALİYE PİRGOT
Eğitim Ortak Hizmetler Dairesi Temsilcisi	FİRUZAN İTİMAT
Eğitim Ortak Hizmetler Dairesi Temsilcisi	ERDEM ŞENOL
Eğitim Ortak Hizmetler Dairesi Temsilcisi	GÜL NİHAL SARI
Eğitim Ortak Hizmetler Dairesi Temsilcisi	TÜRKAN YILMAZ YILDIZ
Eğitim Ortak Hizmetler Dairesi Temsilcisi	EROL ÇINAR
İlköğretim Dairesi Temsilcisi	MELEK KANLI
İlköğretim Dairesi Temsilcisi	GÖKÇE ÇAKARTAŞ
Genel Orta Öğretim Dairesi Temsilcisi	UĞUR TETİK
Yüksek Öğrenim ve Dış İlişkiler Dairesi Temsilcisi	ELİF ÇORUHLU
Mesleki Teknik Öğretim Dairesi Temsilcisi	ATAKAN EMİRKANI
Talim ve Terbiye Dairesi Temsilcisi	YONCA KARACA
Denetleme Değerlendirme ve Yönlendirme Kurulu Temsilcisi	DR.FEZİLE IŞIK
Kültür Dairesi Temsilcisi	PERVİN AREMEK
Yükseköğretim Planlama Denetleme Akreditasyon ve Koordinasyon Kurulu Temsilcisi	PROF. DR. HASRET BALCIOĞLU
Atatürk Öğretmen Akademisi Temsilcisi	DR. GÖZDE LATİFOĞLU
Lefke Avrupa Üniversitesi Temsilcisi	DR. HATİCE BİLMEZ
Yakın Doğu Üniversitesi Temsilcisi	YRD. DOÇ. DR. BAŞAK BAĞLAMA
Uluslararası Kıbrıs Üniversitesi Temsilcisi	YRD. DOÇ.DR SAREM ÖZDEMİR
Doğu Akdeniz Üniversitesi Temsilcisi	DOÇ. DR.SELMA AKALIN
Doğu Akdeniz Üniversitesi Temsilcisi	YRD. DOÇ.DR. HATİCE BAYRAKLI
Girne Amerikan Üniversitesi Temsilcisi	ÖĞR. GÖR. PELİN AYKUT
Kıbrıs Türk Tabipler Birliği Temsilcisi	DR. YELİZ ENGİNDERELİ
Kıbrıs Türk Tabipler Birliği Temsilcisi	DR. DOĞAN CEREN TEKGÜÇ
Genç İş Adamları Derneği Temsilcisi	SU ÇAĞINER
Kıbrıs Türk Girişimci Kadınlar Derneği Temsilcisi	DR. AYŞE ZEKİ

ÜSTÜN ZEKÂLI VE ÜSTÜN YETENEKLİ ÖĞRENCİLERİN EĞİTİMİ ÇALIŞTAYI KATILIMCI LİSTESİ

Kıbrıs Türk Ticaret Odası Temsilcisi	NİLAY ONBAŞI ÜRESİN
Kıbrıs Türk Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik Derneği Temsilcisi	ALİ ERDEN
Kıbrıs Türk Barolar Birliği Temsilcisi	SEVİLAY YILDIRIMER
Kıbrıs Türk Barolar Birliği Temsilcisi	MELİS TÜRKKAL
Yeniden Doğuş Parti Temsilcisi	HÜSEYİN AZER ÖZKAN
Lefkoşa Özel Eğitim Ve İş Eğitim Okulu	YRD. DOÇ.DR. SONER ÖYKEN
Gazimağusa Özel Eğitim Ve İş Eğitim Okulu	EMİRALİ EVCİMEN
Ötüken Özel Eğt. Ve İş Eğitim Okulu	CANSU AKYÜCE
Atatürk İlkokulu Rehber Öğretmen	AGİT IŞIK
Çağlayan Cumhuriyet İlkokulu Rehber Öğretmen	HALİL YAVUZ
Gönyeli İlkokulu Kaynak Oda Öğretmeni	JALE DİNARLI
23 Nisan İlkokulu Kaynak Oda Öğretmeni	AYCAN ÖZBİLEKLER
Gönyeli Fazıl Plümer Anaokulu Öğretmeni	AYTEN TEKİNAY
9 Eylül İlkokulu Sınıf öğretmeni	KONCE ŞEKER
Gönyeli İlkokulu Sınıf Öğretmeni	BAHAR HAKSOY FİKRETLER
Atatürk Meslek Lisesi	AYŞE HANSEL
Rehber Öğretmen	MERYEM ERBEN
Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı Hukukçusu	OLCAY KARA
ÖZEV Temsilcisi	TUĞÇE AKINSEL
ELA Özel Eğitim Merkezi Temsilcisi	ÖZLEM AKŞİT
Yakın Doğu Üniversitesi	YRD. DOÇ.DR. OSMAN EMİROĞLU
KKTC Cumhurbaşkanlığı Engelliler Komitesi Başkanı	AHMET AKDENİZ
TDP Temsilcisi	AHMET KARAHAN
Veli Temsilcisi /Öğretmen	FATMA VURANA
Kıbrıs Türk Orta Öğretim Sendikası Temsilcisi	HASAN SOYER
Yakın Doğu Üniversitesi Öğrenci Temsilcisi	SERAP MERAL KARABACAK
Kıbrıs Türk Öğretmenler Sendikası Temsilcisi	ERSEL ERNUR

